

AKADEMIA MUZYCZNA IM. I.J. PADEREWSKIEGO W POZNANIU

Przedmiot:	HISTORIA MUZYKI POWSZECHNEJ		Punkty ECTS:	7
Koordinator przedmiotu:	dr Julia Gołębiowska		Liczba godzin:	120
Wydział:	Kompozycji, Dyrygentury, Wokalistyki, Teorii Muzyki i Edukacji Artystycznej	Rodzaj zajęć:	Wykład/ćwiczenia	
Instytut:	Instytut Dyrygentury	Forma studiów:	stacjonarne	
Kierunek:	Dyrygentura	Profil studiów:	ogólnoakademicki	
Specjalność:	Dyrygentura Symfoniczna, Dyrygentura Chóralna, Dyrygentura Orkiestr Dętych	Język:	polski	
Poziom studiów	Studia I stopnia	Status przedmiotu:	obowiązkowy	
Umieszczenie w planie studiów:				
Semestr I:	15 godzin, egzamin, 1 ECTS	Semestr II:	15 godzin, kolokwium, 1 ECTS	
Semestr III:	30 godzin, kolokwium, 1 ECTS	Semestr IV:	30 godzin, egzamin, 2 ECTS	
Semestr V:	30 godzin, egzamin, 2 ECTS	Semestr VI:		

Prowadzący zajęcia	<p>dr Julia Gołębiowska (semestr I) mgr Maria Majewska-Mocek (semestr II, V) dr hab. Mikołaj Rykowski (semestr III, IV)</p>
Cele i założenia modułu	<p>Po zakończeniu kursu historii muzyki z literaturą wokalną student posiada usystematyzowaną wiedzę na temat omawianych epok muzycznych i ich uwarunkowań - zarówno społeczno-historycznych jak i estetyczno-filozoficznych. Ponadto zna twórczość i podstawowe fakty z życia kompozytorów.</p> <p>Student potrafi rozróżniać i charakteryzować style, nurty, kierunki i techniki kompozytorskie charakterystyczne w omawianych epokach muzycznych, również w odniesieniu do twórczości kompozytorskiej.</p>
Wymagania wstępne	<p>Student powinien posiadać umiejętności w zakresie ogólnego rozpoznawania form i gatunków muzycznych oraz wiedzieć do jakich epok historycznych przyporządkować twórczość konkretnych kompozytorów. Niezbędna jest także znajomość terminologii muzycznej potrzebnej do właściwego opisu zjawisk muzycznych i podstawowe wiadomości z zakresu kultury europejskiej.</p>

TREŚCI PROGRAMOWE MODUŁU (przedmiotu)

Semestr I

- Muzyka w życiu starożytnych Greków
- System muzyczny i historia starożytnej muzyki greckiej
- Instrumentarium i zabytki muzyczne
- Geneza i rozwój chorału gregoriańskiego w średniowieczu
- Forma i układ mszy; pozostałe gatunki chorałowe: tropy, sekwencje, dramat liturgiczny
- Początki rozwoju wielogłosowości
- Polifonia Szkoły Notre-Dame
- Epoka Ars Antiqua
- Ars Nova we Francji
- Pieśń średniowieczna
- Muzyka włoskiego Trecenta
- Ars Subtilior – schyłkowa epoka średniowiecza

Semestr II

- Znaczenie terminu renesans, pojęcie renesansu w historiografii muzycznej, periodyzacja, cechy stylistyczne
- Muzyka angielska i burgundzka I połowy XV w. (Dunstable i Dufay)
- Muzyka franko-flamandzka XV i XVI w. (Ockeghem, Obrecht, Josquin, Gombert, Willaert, techniki kompozytorskie)
- Klasycy polifonii (Palestrina i Lasso)
- Przemiany stylistyczne na gruncie późnego madrygału renesansowego (Carlo Gesualdo da Venosa, Cipriano de Rore Monteverdi)
- Periodyzacja, problematyka związana z przełomem renesansowo barokowym
- Dramma per musica jako wskrzeszenie antycznej idei dramatu. Działalność i program Cameraty Florenckiej
- Twórczość Claudia Monteverdiego (opery, madrygały, nieszpory)
- Przemiany stylu operowego (szkoła wenecka)
- Szkoła neapolitańska jako operowe „status quo” (zakres znaczenia terminu, ośrodki, twórcy)
- Twórczość operowa J.F. Haendla (charakterystyka twórczości, rola afektu jako czynnika konstrukcyjnego)
- Oratorium (geneza, charakterystyka gatunku, rozwój)
- Kształtowanie się gatunków muzyki instrumentalnej we wczesnym baroku (Twórczość Frescobaldiego)
- Forma i faktura instrumentalnej muzyki barokowej (twórczość Vivaldiego, Corelliego, Bibera, Bacha)
- Gatunek Pasji (twórczość pasyjna J. S. Bacha)

Semestr III

- „Więcej światła”! – klasycyzm muzyczny w epoce Oświecenia
- definicja pojęcia klasycyzm muzyczny;

kontekst społeczny („wiek rozumu”);

pojęcia: Empfindsamer Still (przedstawiciele), Sturm und Drang (cechy, przedstawiciele), fugato;

cechy instrumentacji klasycznej (struktura orkiestry klasycznej – wpływ rezygnacji z basso continuo na instrumentację)

- Sonata, czego od mnie chcesz? - o sonacie w twórczości kompozytorów XVIII wieku

definicja pojęcia sonaty – rys historyczny

sonata w klasycyzmie (allegro sonatowe – forma binarna i ternarna);

zdefiniuj pojęcie styl galant;

dojrzała forma sonatowa – przykłady.

- Czy symfonia może zbawić świat? – od sinfonii ku...Odzie do radości

symfonia a sinfonia (rys historyczny, przedstawiciele, ewolucja formy);

szkoła mannheimska (styl, przedstawiciele);

symfonie w twórczości klasyków wiedeńskich.

- „Komedia skończona” - o reformie teatru operowego Christopa Wilibalda Glucka.
- „Co z tym barokiem”? – teoria afektów w XVIII wieku

co to jest teoria afektów?

co to są figury retoryczne? (wymień grupy i podaj przykłady figur w muzyce);

- „Moją muzykę rozumie cały świat” – między uniwersalizmem a geniuszem twórczości Józefa Haydna.

twórczość Haydna a najważniejsze fakty z życia kompozytora (periodyzacja);

ewolucja idei kameralistyki w kwartetach smyczkowych Haydna (cechy kwartetów z różnych faz rozwojowych twórczości „Papy Haydna”)

- A jak Amadeusz – charakterystyka twórczości operowej Wolfganga Amadeusza Mozarta

twórczość Mozarta a jego droga zawodowa (periodyzacja – do okresu „wiedeńskiego” i od tegoż, podaj cechy);

najważniejsze osiągnięcia operowe (akcja dramatyczna, tematyka, współczynniki muzyczne dzieła operowego wobec problematyki popisu i pogłębionego wyrazu dramatycznego)

- Koncert w epoce klasycyzmu

od formy ritornelowej do koncertu klasycznego;

Semestr IV

- Romantyzm – ogólna charakterystyka epoki

ogólna charakterystyka;

estetyka romantyzmu: główne nurty: programowość kontra muzyka absolutna, szkoły narodowe, miniatura muzyczna, dźwięk – wspólny mianownik;

korespondencja sztuk.

- Idiomyka pieśni romantycznej – Schubert, Schumann, Brahms, Mahler, Chopin.

dlaczego pieśń?

ogólne cechy pieśni;

pieśni Schuberta i Schumanna.

pieśni Chopina

- Muzyka programowa – Berlioz, Liszt.

muzyka programowa definicja;

„muzyczne atrybuty programowości” (Motywy przewodnie, instrumenty w funkcji atrybutów programowości, cytaty muzyczne i stylizacje);

programowość według Berlioza i Liszta, Karłowicza

- Opera w XIX wieku (Bellini, Donizetti, Verdi i Rossini).

cechy twórczości operowej Rossiniego (tradycja włoska, Grand Opera, recitativo secco-acompagnato);

fazy rozwoju opery włoskiej Bellini, Donizetti, Verdi

- Miniatura instrumentalna w XIX-wiecznej kulturze muzycznej

składniki estetyczne (styl brillant, programowość, symfonizacja faktury, kolorystyka (styl wyrafinowanej kolorystyki);

wpływ pieśni;

- Requiem – Mozart, Berlioz, Verdi, Dvořák, Brahms.

nurt cecylikański (Wacław Gieburowski, Józef Surzyński);

- Dramat muzyczny Ryszarda Wagnera
- Wirtuozeria instrumentalna a styl narodowy (Chopin, Zarebski)
- Koncert w epoce romantyzmu
- Szkoły narodowe

Semestr V

- Ekspresjonizm i transformacje XIX-wiecznej tonalności
- Wiedeński Krąg Schoenberga. Idiom dwunastotonowy
- Symbolizm i impresjonizm we Francji
- Narodziny i rozwój neoklasycyzmu we Francji. Era Cocteau-Satie i Les Six
- Utwory Strawińskiego z rosyjskiego okresu twórczości
- Bela Bartok i jego twórczość w Europie Środkowej i Stanach Zjednoczonych
- Charles Ives. Muzyka eksperymentalna i transcendentalizm
- Neotonalność i Gebrauchsmusik w Niemczech
- Prokofiew, Szostakowicz, Kabalewski i Chaczaturian. Socrealizm od wczesnych lat trzydziestych
- Serializm totalny w Europie
- Messiaen, Ligeti i awangarda lat sześćdziesiątych
- Muzyka konkretna i muzyka elektroniczna
- Przypadek, improwizacja, forma otwarta i minimalizm

X	Kod efektu uczenia się	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Charakterystyka	
			II stopnia PRK	I stopnia PRK
W	D1_W01	Zna i rozumie zagadnienia dotyczące ogólnej literatury muzycznej w ujęciu chronologicznym, związane z kierunkiem i specjalnością studiów	P6S_WG	P6U_W
U	D1_U10	Potrafi słuchowo rozpoznawać utwory z różnych epok, stylów i gatunków w obrębie danej specjalności	P6S_UW	P6U_U
K	D1_K01	Jest gotów do analizy zebranych informacji oraz formułowania krytycznej argumentacji, a także podejmowania ciągłego rozwoju osobistego i pogłębiania kompetencji zawodowych	P6S_KK	P6U_K
	D1_K07	Jest gotów do posługiwania się w sposób komunikatywny specjalistyczną terminologią muzyczną z wykorzystaniem technologii informacyjnych	P6S_KO	P6U_K

Metody kształcenia	<p>wykład</p> <p>praca z tekstem i dyskusja</p> <p>analiza (studium) przypadków</p> <p>praca indywidualna</p> <p>praca w grupach</p> <p>prezentacja nagrań CD i DVD</p> <p>kształcenie zdalne</p>
---------------------------	---

	Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Kod efektu uczenia się
Metody weryfikacji efektów uczenia się	<p>egzamin</p> <p>kolokwium ustne</p> <p>kolokwium pisemne</p> <p>projekt, prezentacja</p> <p>kontrola przygotowanych projektów</p> <p>realizacja zleconego zadania</p>	<p>D1_W01</p> <p>D1_U10</p> <p>D1_K01</p> <p>D1_K07</p>

Forma i warunki zaliczenia przedmiotu	Warunki zaliczenia:	Zaliczenie przedmiotu uwarunkowane jest uczęszczaniem na zajęcia (kontrola obecności), osiągnięciem wszystkich założonych efektów kształcenia (w minimalnym akceptowalnym stopniu – w wysokości powyżej 50%), realizacją zadań lub prezentacji zleconych przez wykładowcę.
	Warunki egzaminu:	Warunkiem przystąpienia do egzaminu lub kolokwium jest uzyskanie zaliczenia z przedmiotu. Warunkiem zdania egzaminu lub kolokwium jest uzyskanie minimum 11 punktów. Ocena wyrażana jest w skali od 1 do 25 pkt. obowiązującej w AM w Poznaniu.

NAKLAD PRACY STUDENTA	Liczba godzin:	Punkty ECTS:
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego	120	7
Liczba godzin samodzielnej pracy studenta	90	

Literatura podstawowa

M. Ulrich, "Atlas muzyki" t. 1, t. II

E. Fubini, "Historia estetyki muzycznej"

Starożytność:

M. West „Muzyka starożytnej Grecji”

J. G. Landels „Muzyka starożytnej Grecji i Rzymu”

D. Szlagowska „Kultura muzyczna Antyku”

K. Sachs „Muzyka w świecie starożytnym”

Średniowiecze:

J. Harper „Formy i układ liturgii zachodniej od X do XVIII wieku”

E. Hinz „Chorał gregoriański”

R. Hoppin (ed.), Anthology of Medieval Music, New York 1978

R. Hoppin, Medieval Music, New York 1978

Z. Dobrzańska-Fabiańska „Polifonia średniowiecza”

Renesans:

Atlas A. W., Anthology of Renaissance Music, Nowy Jork 1998.

Atlas A. W., Renaissance Music, Nowy Jork 1998.

Feicht H., Polifonia renesansu, Kraków 1976.

Reese G., Music in the Renaissance, Nowy Jork 1954.

Taruskin R., The Oxford history of western music, t. 1, Nowy Jork 2005.

Barok:

Bukofzer M., Muzyka w epoce baroku. Warszawa 1970.

Obniska E., Claudio Monteverdi. Życie i twórczość, Gdańsk 1993.

Szweykowski Z. Historia muzyki w XVII wieku. Muzyka we Włoszech. III Madrygał wielogłosowy (współautorzy: Anna Szweykowska, Aleksandra Patalas, Zofia Fabiańska, Piotr Wilk), Kraków 2001.

Szweykowski Z., Historia muzyki w XVII wieku. Muzyka we Włoszech. I Pierwsze zmiany (współautorzy: Anna Szweykowska, Aleksandra Patalas) Kraków 2000.

Szweykowski Z., Historia muzyki w XVII wieku. Muzyka we Włoszech. II Technika polichoralna (współautorzy: Anna Szweykowska, Aleksandra Patalas) Kraków 2000.

Szweykowski Z., Historia muzyki w XVII wieku. Muzyka we Włoszech. V Dramma per musica I (współautorzy: Anna Szweykowska, Aleksandra Patalas, Zofia Fabiańska) Kraków 2007.

Szweykowski Z., Między sztuką a ekspresją. 1 Florencja (współautor: Anna Szweykowska) Kraków 1992.

Szweykowski Z., Między sztuką a ekspresją. 2 Rzym (współautor: Anna Szweykowska) Kraków 1994.

Klasycyzm i romantyzm:

Blume Friedrich (red.). (1949-1956). Encyklopedia: Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Kassel: Bärenreiter.

Chomiński, Józef (1990). Historia muzyki, t. 2, Kraków: PWM.

Einstein Alfred, Muzyka w epoce romantyzmu, Kraków 1983.

Golianek Ryszard Daniel, Muzyka programowa XIX wieku. Idea i interpretacja, Poznań 1998.

Jarociński Stefan, Ideologie romantyczne, Kraków 1979.

Lissa Zofia, Romantyzm w muzyce: definicja, kryteria, periodyzacja. (W:), Szkice z estetyki muzycznej, Kraków 1965.

Michels, U. (2003). Atlas muzyki, t. 2. Warszawa.

Poniatowska Irena, Muzyka fortepianowa i pianistyka w wieku XIX, Warszawa 1991

Pociej Bohdan, Mahler. Idea, dźwięk, forma, Kraków 1992

Sadie, Stanley (red.). (2001). The New Grove Dictionary of Music and Musicians. London: Macmillan Publishers. New York: Grove's Dictionaries. (dostępna także wersja on-line)

Samson, J. (red.). (2001). The Cambridge History of Nineteenth-Century Music. Cambridge: Cambridge University Press.

Tomaszewski Mieczysław, Studia nad pieśnią romantyczną, Kraków 1997

Polony Leszek, Poetyka muzyczna Mieczysława Karłowicza (rozdz. I), Kraków 1986

Henryk Wieniawski. Composer and virtuoso in the musical culture of the XIX and XX centuries, red. Jan Stęszewski, Poznań 2001.

Dahlhaus Carl (1988). Idea muzyki absolutnej i inne studia. Kraków: PWM.

Fubini Enrico (1997). Historia estetyki muzycznej. Kraków: Musica Iagellonica.

Pociej Bohdan (2006). Z perspektywy muzyki. Wybór szkiców. Warszawa: Biblioteka „Więzi”.

Irena Poniatowska, Muzyka fortepianowa i pianistyka XIX wieku, Warszawa 1991.

Tomaszewski Mieczysław (2005). Chopin – człowiek, dzieło rezonans. Polskie Wydawnictwo Muzyczne.

XX wiek:

Antokoletz E., Muzyka XX wieku, Poznań, 2009.

Ross A., Reszta jest hałasem, PIW, 2011.

Jarzębska A., Spór o piękno muzyki. Wprowadzenie do kultury muzycznej XX wieku, Wrocław 2004.

Eksteins M., Święto wiosny. Wielka wojna i narodziny nowego wieku, tłum. Krystyna Rabińska, Warszawa 1996.

Literatura na świecie, nr 01-02/1996 (numer poświęcony twórczości Cage'a)

Literatura uzupełniająca

P. Orawski, „Lekcje muzyki. Część 1: Średniowiecze i renesans”

A. Lam (przeł. i opr.), „Minnesang. Niemiecka średniowieczna pieśń miłosna”

B. Pociej, artykuły o organum, motecie, balladzie i madrygale publikowane w Ruchu Muzycznym (udostępnione na portalu meakultura.pl)

J. Morawski „Teoria muzyki w średniowieczu”

Einstein A., The Italian Madrigal, Nowy Jork 1949.

Elders W., Composers of the low countries, przeł. G. Dixon, Clarendon Press, Oxford 1991.

Elders W., Symbolic Scores: Studies in the Music of the Renaissance, Leiden 1994.

Smither H., History of Oratorio, Chapel Hill 1987.
Hutchings A., The Baroque Concerto, Londyn 1961
Beethoven. Studia i interpretacje, Kraków 2000
Charles Rosen, The Classical Style: Haydn, Mozart, Beethoven, New York 1971
Einstein A., Muzyka w epoce romantyzmu, Kraków 1983
Mozart. Człowiek i dzieło, Kraków 1975.
Jarosław Mianowski, Afekt w operach Mozarta i Rossiniego, Poznań 2004
Alina Mądry, Carl Philipp Emanuel Bach Estetyka – stylistyka – dzieło, Poznań 2003.
Karl Geiringer, Haydn, tłum. Ewa Gabryś, Kraków 1985.
Stefania Łobaczewska, Beethoven, Kraków 1983.
Wolfgang Amadeusz Mozart-Listy, Wybór, przekład, komentarze, kalendarium, indeksy - Ireneusz Dembowski, Warszawa 1991.
Danuta Szlagowska, Muzyka baroku, Gdańsk 1998.
Michel Thomas Roleder, A History of the concerto, Oregon 1994.
Jasińska Danuta, Styl brillant a muzyka Chopina, Poznań 1995
Golianek Ryszard, Juliusz Zarębski. Człowiek-muzyka-kultura, Kraków 2004
Golianek Ryszard, Dzieła muzyczne Juliusza Zarębskiego. Chronologiczny katalog tematyczny, Kraków 2002
Dybowski Stanisław, Słownik pianistów polskich, Warszawa 2003
Z dziejów polskiej kultury muzycznej, tom 2: Od Oświecenia do Młodej Polski, red. S. Łobaczewska, Kraków 1966
Dziębowska Elżbieta, O polskiej szkole narodowej (w:) Szkice o kulturze muzycznej XIX wieku, t. 1, Warszawa 1971

Biblioteki wirtualne i zasoby on-line

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic>
<http://web.b.ebscohost.com/ehost/search/basic?vid=1&sid=7314adc0-7d43-4e72-9e61-23785e76b4e0%40sessionmgr103> [RILM]
<https://www.bn.org.pl/uslugi/centrum-kompetencji/udostepnianie-zbiorow-cyfrowych/polona>
<https://www.wbc.poznan.pl/dlibra>
<https://archive.org/>
<https://www.bn.org.pl/>